

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY, ICELAND

Undirbúningur Solvency II

Jónas Þór Brynjarsson, Sara Sigurðardóttir og Sigurður
Freyr Jónatansson

Efnisatriði

- Inngangur (SFJ)
- Leiðbeinandi tilmæli um áhættustýringu (SFJ)
- Leiðbeinandi tilmæli um stjórnarhætti o.fl. (SS)
- Leiðbeiningar um ORSA (JÞB)
- Almennt um gagnaskil (SFJ)

Tilgangur

- Undirbúningur fyrir Solvency II
- Fjármálaeftirlitið væntir þess að einstaka váttryggingafélög stígi virk skref í átt að Solvency II á næstu tveimur árum
- Við gildistöku Solvency II ættu ferlar og kerfi vegna Solvency II að vera innleidd að fullu
- Á næstu tveimur árum mun Fjármálaeftirlitið fylgjast með því hvernig einstaka váttryggingafélögum miðar áfram

Almennt um innleiðingu undirbúningstilmælanna

- Skoðað var hvort þörf væri á nýjum lagaheimildum vegna tilmælanna
- Frumvarp í vinnslu vegna Solvency II og frumvarp sem lagt hefur verið fyrir Alþingi vegna gildandi laga voru höfð til hliðsjónar
- Á endanum var niðurstaðan sú að ekki væri þörf á að fara með undirbúningstilmælin fyrir Alþingi
- Framkvæmdin verður með þeim hætti að FME mun gefa út leiðbeinandi tilmæli eða leiðbeiningar fyrir hvern þátt tilmælanna
- Þar sem mögulegt er, verða reglur og leiðbeinandi tilmæli á öðrum mörkuðum höfð til hliðsjónar
- Félögin eru hvött til að kynna sér sjálf skýringartextann (e. explanatory text)

Hvers er vænst af váttryggingafélögum?

- Á árinu 2014 eiga váttryggingafélög að:
 - Aðlaga stjórnkerfi (e. System of Governance) þannig að þau uppfylli að mestu ákvæði leiðbeininganna
 - Framkvæma ORSA og skila skýrslu um ferlið
 - Hefja undirbúning á tölvukerfum þannig að félögin geti skilað umbeðnum upplýsingum
- Á árinu 2015 eiga váttryggingafélög að:
 - Hafa stjórnkerfi sem uppfyllir ákvæði leiðbeininganna
 - Framkvæma ítarlegra ORSA og skila skýrslu um ferlið
 - Skila gögnum til FME á XBRL formi
- Á árinu 2016 eiga váttryggingafélög að:
 - Byrja að vinna eftir Solvency II

Leiðbeinandi tilmæli um áhættustýringu

Yfirlit

- Almenn ákvæði um áhættustýringu
- Starfssvið tryggingastærðfræðings
- Gagnaskil

GL 5 - Key functions

- Starfssvið áhættustýringar ætti að vera til staðar hjá félaginu
- Núverandi 9. tölul. segir:
 - Ljóst skal vera hverjir ábyrgðaraðilar áhættustýringar innan váttryggingafélags eru. Þar sem við á getur slíkt falið í sér skipan áhættustjóra innan félagsins

GL 15 - Role of the administrative, management or supervisory body in the risk management system

- Stjórn ber ábyrgð á áhættustýringunni
- Sambærilegt við 6. tölul. núverandi tilmæla
- Skerpa þarf ábyrgð stjórnarinnar

GL 16 - Risk management policy

- Vátryggingafélag ætti að setja sér áhættustýringarstefnu
- Félagið ákveður sjálft til hvaða áhættuþátta stefnan nær og með hvaða hætti áhættan er mæld
- Stefna ætti þó a.m.k. að taka til þeirra áhættuþátta sem taldir eru upp hér á eftir
- Stefnan lýsir innihaldi og tíðni álagsprófa
- Breyta þarf 18. tölul. í núverandi tilmælum

GL 17 - Risk management function: general tasks

- Starfssvið áhættustýringar gefur skýrslu til stjórnar um yfirvofandi áhættuþætti
- Ekkert slíkt ákvæði er í núverandi tilmælum

GL 18 - Underwriting and reserving risk management policy

- Stefna um váttryggingaáhættu ætti að taka til:
 - Eðlis váttryggingastarfseminnar og hvaða tegundir áhættu félagið er tilbúið að taka að sér
 - Að iðgjöld dugi fyrir tjónum og kostnaði
 - Áhættu vegna váttryggingaskuldar
 - Hönnunar afurða og verðlagningu
 - Hvernig staðið skuli að endurtryggingavernd
- Öll þessi atriði koma fram í núverandi tilmælum

GL 19 - Operational risk management policy

- Kröfur til stefnu um rekstraráhættu
- Ferli til að halda utan um atvik vegna rekstraráhættu
- Setja ætti upp sviðsmyndir vegna rekstaráhættu
 - Sambærilegt við núverandi 95. tölul. tilmælanna

GL 20 - Control and documentation of risk-mitigation techniques

- Greina skal virkni allra áhættuvarna
- Gæti fallið undir mótaðilaáhættu en slíkt ákvæði er ekki í núverandi tilmælum

GL 21 - Reinsurance and other risk-mitigation techniques - risk management policy

- Stefnan ætti að taka til:
 - Hvaða áhættuvarnir henta áhættusniði félagsins
 - Aðferða við að velja mótaðila
 - Ferlis við að meta áhættuflutning og athugun á grunnáhættu (e. basis risk)
 - Lausafjárahættu sem gæti skapast ef greiðslur berast ekki strax
- Þessi ákvæði vantar inn í kaflann um mótaðilaáhættu í núverandi tilmælum
- Ætti að skerpa mörkin á milli mótaðilaáhættu og vátryggingaáhættu hvað varðar stýringu endurtryggingaverndar

GL 22 - Asset-liability management policy

- Í stefnu vegna eigna- og skuldastýringar ætti að koma fram:
 - Hvernig misvægi er greint
 - Hvaða varnir eru notaðar
 - Stefna félagsins um hvaða misvægi er leyft
 - Lýsing á álagsprófum sem notuð eru
- Hefur í för með sér breytingu á núverandi 72. tölul. tilmælanna
- Endurspeglar aukna áherslu á eigna- og skuldastýringu í Solvency II

GL 23 - Investment risk management policy

- Í stefnu vegna markaðsáhættu ætti a.m.k. að koma fram:
 - Markmið um öryggi, gæði, greiðsluhæfi, hagnað og aðgengi eignasafnsins og hvernig ná eigi markmiðinu
 - Magnbundin mörk sem félagið skilgreinir
 - Hvernig tekið er tillit til umhverfis fjármálamarkaðarins
 - Skilyrði fyrir veðsetningu og útlánnum eigna
 - Tengslin á milli markaðsáhættu og annarra áhættupátta í óhagstæðum sviðsmyndum
 - Ferlið við staðfestingu fjárfestingareigna
 - Ferlið við að skoða arðsemi fjárfestinga og endurskoðun stefnunnar þegar ástæða er til
 - Hvernig eignir eru valdar með tilliti til hagsmuna váttryggingartaka og váttryggðra
- Endurskoða þarf 69. tölul. núverandi tilmæla

GL 24 - Liquidity risk management policy

- Í stefnu vegna lausafjárahættu ætti a.m.k. að koma fram:
 - Ferlið við að ákvarða misvægið á milli inngreiðslna og útgreiðslna eigna og skuldbindinga
 - Heildarlausafjarpörf til skamms og meðallangs tíma
 - Athugun á greiðsluhæfi eigna
 - Skilgreining og kostnaður við óhefðbundna fjármögnun
 - Áhrif nýrrar starfsemi á lausafjárstöðu
- Kallar á breytingar á kaflanum um lausafjárstöðu í núverandi tilmælum

Chapter IV: The "prudent person" principle and the system of governance

- Um er að ræða undirbúning vegna beitingar þessarar reglu í Solvency II
- Fjárfestingarstefna
- Athugun á óhefðbundnum fjárfestingum
- Söfnunarlíftryggingar
- Eignir sem eru ekki tiltækar til skráningar
- Afleiður
- Verðbréfun
- Hluti þessara atriða kemur fram í núverandi tilmælum en ljóst er að endurskrifa þarf kaflann um markaðsáhættu

GL 31 – Capital management policy

- Fellur ekki beint undir áhættustýringu en FME hefur ákveðið að fella GL 31-32 undir tilmælin um áhættustýringu
- Fellur undir það sem gæti kallast eiginfjáráhætta
- Vátryggingafélög ættu að hafa til staðar stefnu um stýringu fjármagns sem m.a. tekur til:
 - Að tryggja að eiginfjárliðir uppfylli gæðakröfur
 - Ferlisins við að gefa út nýja eiginfjárliði
 - Að skilmálar eiginfjárliða séu skýrir
 - Stefnu um arðgreiðslur

GL 32 – Medium-term Capital Management Plan

- Vátryggingafélag ætti að hafa stefnu um fjármögnun til miðlungslangs tíma sem tekur a.m.k. til:
 - Fyrirhugaðrar útgáfu fjármagns
 - Hvenær eiginfjárliðir renna út eða gætu verið endurgreiddir
 - Hvaða áhrif útgáfa og endurgreiðslur hafa á skilyrði eiginfjár
 - Beiting stefnu um arðgreiðslur
- Í stefnu um fjármögnun hafa vátryggingafélög niðurstöðu áhættustýringar og ORSA til hliðsjónar

Starfssvið tryggingastærðfræðings

GL 38 - Tasks of the actuarial function

- Ef sá aðili sem gegnir þessu starfssviði tekur að sér önnur hlutverk innan félagsins, þarf félagið að gæta að mögulegum hagsmunaárekstrum
- Dæmi um hagsmunaárekstur er ef tryggingastærðfræðingur tekur að sér hlutverk áhættustýringar, t.d. að meta áhættu vegna vátryggingaskuldarinnar sem tryggingastærðfræðingurinn hefur metið

GL 39 - Coordination of the calculation of technical provisions

- Tryggingastærðfræðingurinn sér til að vátryggingaskuldin sé metin í samræmi við 76.-85. gr. Solvency II tilskipunarinnar
- Þetta ákvæði á við t.d. í þeirri vátryggingaskuld sem er skilað í skýrsluskilum

GL 40 - Data quality

- Tryggingastærðfræðingurinn sér til að gæði gagna uppfylli kröfur Solvency II tilskipunarinnar
- Ef við á mælir hann með því að gæði gagna séu aukin

GL 41 - Underwriting policy and reinsurance arrangements

- Tryggingastærðfræðingurinn metur áhrif áhættutöku (e. underwriting policy) og endutryggingaverndar á váttryggingaskuldina

GL 43 - Actuarial reporting to the administrative, management or supervisory body

- Tryggingastærðfræðingur gefur a.m.k. árlega skýrslu til stjórnar
- Skýrslan gefur m.a. upplýsingar um frávik og hvernig brugðist skal við þeim

Gagnaskil

- Góð reynsla er af því að fjallað sé um ORSA í þessum tilmælum
- Tenging er þarna á milli því að gögnin sem skilað er á undirbúningstímanum gefa m.a. upplýsingar um:
 - Mat á váttryggingaskuld og hvaða áhrif Solvency II aðferðin hefur
 - Vægi einstakra áhættupáttanna í staðalformúlunni sem gefur vísbendingu um hvar fókus áhættustýringar ætti að liggja
 - Áhrif endurtryggingaverndar og annarra áhættuvarna
 - Breytingar sem verða á efnahagsreikningi við upptöku Solvency II
- FME mun taka til skoðunar hvort gögn sem skilað er í núverandi skýrslum komi fram í Solvency II skýrslunum og leggja þá viðkomandi eldri skýrslu niður – því mun FME láta gagnaskilin taka til allra váttryggingafélaga
- Gera má ráð fyrir að kröfur um textalegar upplýsingar (e. narrative reporting) muni leysa af hólmi núverandi skýrslu um áhættustýringu
- Hér á eftir verður fjallað um gagnaskilapátt tilmælanna, hvaða breytingar urðu í umsagnarferlinu og hvað váttryggingafélög þurfa að gera til undirbúnings

Stjórnkerfi (e. System of Governance)

Stjórnarhættir (GL 3-10)

- Í frumvarpi til breytingar á lögum nr. 56/2010, sem hefur verið lagt fyrir þingið er gerð krafa um að váttryggingafélög fylgi viðurkenndum leiðbeiningum um stjórnarhætti
- Gefin verða út leiðbeinandi tilmæli um stjórnarhætti

Stjórnarhættir (GL 3-10)

- **Guideline 3:** stjórn ætti að vera í nægjanlegum samskiptum við þær nefndir sem hún setur á fót , æðstu stjórnendur, yfirmann áhættustýringar, innri endurskoðanda, regluvörð og tryggingastærðfræðing. Stjórn skal óska eftir upplýsingum frá framangreindum aðilum og fá ítarlegan rökstuðning vegna þeirra upplýsinga þegar við á
- **Guideline 5:** váttryggingafélag ætti að hafa áhættustýringu, regluvörð, innri endurskoðanda og tryggingastærðfræðing
- **Guideline 8:** stjórn váttryggingafélags ætti að ákveða umfang og tíðni innri skoðunar á stjórnkerfi félagsins. Taka þarf tillit til eðlis, stærðar og flækjustigs rekstursins, bæði félagsins sjálfs og á samstæðugrundvelli

Innra eftirlit (GL 33-34)

- **Guideline 33:** vátryggingafélag ætti að tryggja að allir starfsmenn séu meðvitaðir um þeirra hlutverk í innra eftirlitskerfinu
- **Guideline 34:** vátryggingafélag ætti að tryggja að eftirlits- og skýrslukerfi innan innra eftirlitskerfisins veiti stjórnendum viðeigandi upplýsingar sem nýttar eru til ákvarðanatöku

Innri endurskoðun (GL 35-37)

- Leiðbeinandi tilmæli Fjármálaeftirlitsins um innri endurskoðun verða endurskoðuð og látin gilda þvert yfir markaði
- **Guideline 35:** váttryggingafélag ætti að tryggja að innri endurskoðandi verði ekki fyrir áhrifum frá stjórn, stjórnendum eða aðilum innra eftirlits, þegar innri endurskoðun og kynning á henni fer fram
- **Guideline 36:** innri endurskoðandi ætti að setja sér endurskoðunarstefnu sem nær yfir a.m.k. eftirtalin atriði:
 - í hvaða tilvikum er hægt að kalla til innri endurskoðanda til að veita álit eða aðstoð, eða til að framkvæma önnur sértæk verkefni.
 - ferla sem innri endurskoðandi þarf að fylgja áður en hann tilkynnir atvik til Fjármálaeftirlitsins
 - ef við á, víxlun starfa eða verkefna
- **Guideline 37:** innri endurskoðandi ætti að útbúa endurskoðunaráætlun þar sem er tekið tillit til starfsemi félagsins og stjórnkerfis. Forgangsröðun verkefna í endurskoðunaráætlun ætti að vera áhættumiðuð og innri endurskoðandi ætti að kynna endurskoðunaráætlunina fyrir stjórn og stjórnendum. Þá ætti innri endurskoðandi að útbúa skýrslu um innri endurskoðun og kynna hana fyrir stjórn. Jafnframt ætti innri endurskoðandi að kanna fylgni félagsins við ákvarðanir teknar af stjórn.

Lykilstarfsmenn (GL 11-14)

- Leiðbeinandi tilmæli um lykilstarfsmenn verða sett
- **Guideline 11:** váttryggingafélag ætti að tryggja að stjórnarmenn, framkvæmdastjórar, innri endurskoðandi, tryggingastærðfræðingur, yfirmaður áhættustýringar, regluvörður og aðrir starfsmenn sem sinna framangreindum störfum séu til þess hæfir (fit). Þá ætti einnig að tryggja fjölbreytni í menntun, þekkingu og viðeigandi reynslu þannig að félaginu sé stýrt á faglegan hátt

Lykilstarfsmenn (GL 11-14)

- **Guideline 11:** váttryggingafélag ætti að tryggja að stjórn og stjórnendur búi yfir viðeigandi menntun, þekkingu og reynslu varðandi a.m.k. eftirfarandi atriði:
 - váttryggingar- og fjármálamarkaði
 - viðskiptaáætlanir og viðskiptamódel
 - stjórnkerfi (system of governance)
 - fjármála- og tryggingafræðilega greiningu
 - laga- og reglugerðarumhverfi og hvaða kröfur eru gerðar til váttryggingafélaga
- **Guideline 12:** váttryggingafélag ætti, við mat á hæfi aðila, að meta heiðarleika og fjárhagslegt sjálfstæði byggt á fyrri reynslu, hegðun viðkomandi og viðskiptaháttum. Einnig þarf að taka til skoðunar hvort viðkomandi hafi hlotið dóm almennt vegna brota á hegningarlögum, vegna fjárhagsbrota o.s.frv.

Lykilstarfsmenn (GL 11-14)

- **Guideline 13:** váttryggingafélag ætti að setja sér stefnu um hæfi og hæfni lykilstarfsmanna sem inniheldur a.m.k. eftirfarandi atriði:
 - lýsingu á ferlinu við að meta hæfi og hæfni stjórnarmanna, forstjóra, framkvæmdastjóra, innri endurskoðanda, yfirmanns áhættustýringar, tryggingastærðfræðings, regluvarðar og annarra starfsmanna sem munu sinna framangreindum verkefnum.
 - lýsingu á þeim aðstæðum sem gefa ástæðu til að taka upp hæfi eða hæfni viðkomandi aðila og
 - mat á hæfi og hæfni annarra starfsmanna
- **Guideline 14:** útvisti váttryggingafélag áhættustýringu, innri endurskoðun, starfi tryggingastærðfræðings eða regluvörslu ætti félagið að tryggja að hæfis- og hæfniskröfur nái til þeirra aðila hjá útvistunaraðila sem sinna verkefnum.

ORSA

ORSA

- Hlutverk stjórnar
- Skjölun
- ORSA
- Gjaldpolskröfur (e. Continuous compliance with regulatory capital requirements) (2015)
- Frávik frá forsendum staðalformúlunnar (e. Significant deviation) (2015)
- Tenging við stefnumótunar- og ákvörðunarferla
- Samstæður

ORSA - umræðuferlið

- Helstu punktar frá hagsmunaaðilum
 - Tilgangur undirbúningstilmæla
 - Mögulegar aðgerðir eftirlitsaðila
 - Skjalfesting
 - **Hlutverk stjórnar**
 - ORSA matið
 - Mat á því hvort að kröfur vegna gjaldþols og váttryggingaskuldar séu uppfylltar á hverjum tímapunkti
 - Frávik frá forsendum staðalformúlunnar

ORSA – framhaldið

- Fjármálaeftirlitið mun gefa út endurskoðaðar leiðbeiningar vegna ORSA 2014 fljótlega.
- Skiladagsetningu á ORSA hefur verið seinkað frá 31. maí til 30. júní þannig að félög hafa aukin sveigjanleika til að framkvæma matið.

Gagnaskil

Tilgangur undirbúningsferlisins

- Spurt var hvort tilgangurinn væri undirbúningur eða snemmbúinn innleiðing Solvency II
- Markmiðið er undirbúningur en vátryggingafélög þurfa að sýna fram á þau séu réttri leið til að uppfylla Solvency II að fullu
- FME hefur möguleika á að meta gæði gagnanna
- Félögin geta notað allan undirbúningstímann til aðlögunar

Viðbrögð og aðgerðir eftirlitsstjórnvalda

- Hagsmunaaðilar vildu ekki að tilmælin gætu leitt til viðbragða eftirlitsstjórnvalda
- Tilmælin fjalla ekki um slíkt og það er á ábyrgð einstakra aðildarríkja að útfæra hvernig þau eru innleidd
- Upplýsingarnar ættu að leiða til viðræðna um stöðu félagsins en ekki verður farið fram á aðgerðir s.s. aukningu fjármagns

Staða Solvency II tilskipunarinnar

- Hvað gerist ef ekki næst samkomulag um Omnibus II fyrir árslok 2013?
- Vandamálið hefur verið leyst með samkomulagi sem náðist 13. nóvember sl.
- Gert er ráð fyrir að drög að level 2 reglugerð liggi fyrir í ágúst 2014
- Sem ætti að vera nægur tími til að fá á hreint með hvaða aðferðum á að reikna út Pillar I tölur í gagnaskilunum
- Gert er ráð fyrir að hægt verði að gefa út leiðbeiningar á 2. ársfjórðungi 2014

Minimum or maximum harmonisation

- Eftirlitsstjórnvöld mega ganga lengra en tilmælin segja til um
- Leiðbeinandi tilmæli um áhættustýringu munu innihalda ákvæði sem ekki koma beint fram í þessum tilmælum
- FME hefur ákveðið að nota ekki þröskulda varðandi gagnaskil og ORSA

Hlutfallsreglan (e. proportionality principle)

- EIOPA hefur gripið til nokkurra aðgerða til að bregðast við áhyggjum af hlutfallsreglunni
- Hægt verður að nota einfaldari aðferðir við mat á efnahagsreikningi þ.á m. váttryggingaskuld í ársfjórðungslegum gagnaskilum
- Tekið er fram að þessar aðferðir eru óháðar því hvað verður ákveðið í Solvency II

Samsíða gagnaskil (e. parallel running)

- Áhyggjur komu fram af því að váttryggingafélög þyrftu áfram að skila Solvency I skýrslum
- Þetta er staða sem hefði hvort eð er komið upp í upphafi Solvency II
- FME mun koma til móts við þessar áhyggjur með því að fella niður skýrslur eins og mögulegt en hafa ber í huga að enn vantar mikilvægar upplýsingar í undirbúningspakkann
 - Endurtryggingavernd
 - Nánari upplýsingar um váttryggingaskuld
 - Sundurliðun starfseminnar eftir váttryggingagreinum
 - Viðskipti við tengda aðila
 - Erlend starfsemi
- Líklegar breytingar varðandi:
 - Ársreikning á tölvutæku formi
 - Áhættumælingar- og áhættustýringu
- Hafa ber líka í huga rýmri skilafrest vegna Solvency II gagna

Árleg gagnaskil (skilafrestir)

- Skilafresturinn var lengdur úr 20 vikum í 22 vikur
- Gefur aukinn möguleika á að nýta tímann eftir hefðbundin gagnaskil í lok mars
- Undirbúningurinn felst m.a. í því að váttryggingafélögin hafi gögnin tilbúin í tæka tíð

Ársfjórðungsleg gagnaskil (tíðni og skilafrestir)

- Upphaflega stóð til að skilað yrði vegna 3. og 4. ársfjórðungs 2015
- 4. ársfjórðungur rekst á við upphafsdagsetningu Solvency II
- Því var ákveðið að ársfjórðungslegum gögnum yrði eingöngu skilað vegna 3. ársfjórðungs 2015
- Skilafrestur verður 8 vikur eins og í upphafi Solvency II

XBRL

- Til að FME hafi sem mest gagn af því að undirbúa móttöku gagnanna er nauðsynlegt að hefja strax innleiðingu XBRL
- EIOPA hefur skuldbundið sig til að útbúa "töl" til að aðstoða váttryggingafélögin við að skila á XBRL formi
- Váttryggingafélög þurfa að kynna sér DPM (Data Point Modeling) framsetningu gagnanna
- Sjá má allar upplýsingar frá EIOPA á heimasíðunni www.eiopa.europa.eu/
- Nánari umræða um UT málefni mun fara fram á næsta ári – ekki hika við að leita til sérfræðinga FME

Textaskil (e. narrative reporting)

- Byrðin við þessi skil var gagnrýnd í umsagnarferlinu
- Þessi skýrsla þjónar mikilvægum tilgangi í eftirfylgni með undirbúningstilmælunum
- Skýrslunni verður skilað með rafrænum hætti

Helstu breytingar á einstökum skýrsluformum

- Nýtt form "Content of submission" sýnir hvort tilteknum formum sé skilað
- Greinarmunur gerður á ársfjórðungslegum og árlegum eyðublöðum varðandi eiginfjárliði
- Möguleiki að nota LEI (Legal Entity Identifier) kóða á eignir

